

IFMETALL GÖTEBORG

MEDLEMSMAGASIN 1/2026

SIDAN 3:

**Ashkan släppt ur förvar
efter kamraternas kamp**

SIDAN 5:

**Lyckad förhandling
på Artifex Systems**

SIDORNA 16–18:

Kärleksfabriken

MOMENT-24

SIDORNA 11–13

Det är valår i år – och det märks

NU HAR ÄNTLIGEN årets första nummer av Medlemsmagasinet kommit ut. I detta nummer kommer fokus ligga på bland annat bemanningsanställda, valet 2026 och annat som är aktuellt

Jag vill börja med att hoppas att ni haft en skön juledighet och att ni haft många mysiga och trevliga stunder med nära och kära. Och att ni kommit tillbaka till arbetsplatserna utvilade och med energi att möta våren som är på ingång.

★

DETTA ÅRET KOMMER vara speciellt. Det är valår och i vanlig ordning så kommer de politiska partierna slåss om våra röster. Och IF Metall som fackförbund kommer också ställa krav på politikerna att genomföra reformer som gynnar oss IF Metallare och arbetarkollektivet.

IF Metall har tre valkrav denna valrörelse:

- **Slopa karensavdraget**
- **Höj pensionen**
- **Fler industrijobb**

Du kan läsa förklaringarna till dessa krav i detta nummer i en krönika med IF Metall Göteborgs valledare, Gustaf Engbusk från AB Volvo.

★

DET ÄR SOM SAGT valår. Och det märks. Ett par dagar innan denna inledare skrevs hade LO en presskonferens kring att de kallar Svenskt Näringsliv till förhandlingar kring att korta arbetstiden. Något som fick näringslivet och högerpartier att gå i taket. Domsdagsprofetierna haglade om vad detta skulle kosta samhället.

En enig LO-styrelse står bakom att förhandla om detta. Till och med LO:s kongress 2024 tog detta beslut.

Samma dag väljer Vänsterpartiet att ge sig in i leken och säga att de kommer vilja lagstifta om detta. Min åsikt är: Håll er borta från förhandlingarna politiker! Oavsett vilket parti ni än tillhör! Låt LO få förhandla om detta utan politikernas inblandning.

★

I TIDNINGEN KOMMER ni också kunna läsa om intressanta arbetsplatsreportage, om klubbar och deras vardag.

Ni kan också läsa om Ashkan som jobbar på Volvo Lastvagnar som riskerade att bli utvisad till Iran. Trots att han bött större delen av sitt liv i Sverige och har tillsvidareanställning, trots risker att han skulle gripas av Irans regim. Glädjande nog så har Migrationsverket lyssnat på arbetskamraternas på Volvo Lastvagnars solidaritetsaktioner som gjordes för att rädda kvar Ashkan! Otroligt skönt att Ashkan får stanna kvar. Men kampen är inte slut ännu.

Jag vill önska er en trevlig vår och hoppas att ni kommer ha det trevligt så hörs vi igen innan midsommar med nästa nummer!

Zarko Djurovic
Ordförande
IF Metall Göteborg

Dags att påverka nästa kollektivavtal!

■ Förhandlingarna inför ett nytt kollektivavtal med start 1 april 2027 börjar redan nu i höst. Men först ska avtalsrådet ta fram vilka krav vi har på förändringar i kollektivavtalet. Du som medlem har möjlighet att påverka dessa krav genom att skriva en motion till avtalsrådet.

Senast den 27 mars 2026 ska motioner till avtalsrådet gällande förändringar i kollektivavtalet vara inskickade till IF Metall Göteborg. Exempelvis kan man skriva motioner om förändringar i ditt kollektivavtal gällande OB/ÖT-ersättningar, tryggare anställningar eller att företagen ska erbjuda semesterväxling.

Skicka din motion i första hand till din verkstadsklubb, men jobbar du på ett mindre företag utan klubb så skicka det direkt till avdelning 36 genom att mejla till goteborg@ifmetall.se.

IF Metalls motioner påverkar S i Göteborg

■ På Socialdemokraternas representantskap den 22 november röstade ombuden igenom vad Socialdemokraterna ska arbeta med de kommande åren. Medlemmarna från Metalls olika S-föreningar hade skickat in flera motioner som fick bifall. Bland annat ska nu Socialdemokraterna ge Västtrafik i uppdrag att förbättra kollektivtrafiken mellan Volvo Tuve och Tuvecentrum samt Hisings Backa.

Efter en annan motion från oss kommer nu riksdagsledamöterna att arbeta med att ändra lagstiftningen så att ingen ska utförsäkras på grund av vårdkö. Idag har vi flera medlemmar som väntar på en handledsoperation och varit hemma mer än 180 dagar utan operation och förlorar sin ersättning från Försäkringskassan på grund av de långa vårdköerna.

Höjd pensionsålder ett enormt svek mot arbetare

■ Den höjda pensionsåldern är ett svek mot alla arbetare när regeringen vägrar göra sitt för att underlätta ett längre arbetsliv. Det skrev IF Metalls förbundsordförande Marie Nilsson och vice ordförande Tomas With i en debattartikel i Arbetet den 14 januari.

Varannan medlem i IF Metall tror inte att de kommer orka eller kunna arbeta till 67 års ålder. Men från och med i år är det den nya pensionsåldern till följd av att medellivslängden har ökat, framför allt för tjänstemän.

Det är inte hållbart och det är inte rättvist.

▲ Ashkan (till höger) är tillbaka på jobbet. Här tillsammans med kontaktombudet Anton.

Ashkan släppt ur förvar efter kamraternas kamp

Ashkan, som arbetar på Volvo Lastvagnar som montör, har släppts efter att ha suttit i Migrationsverkets förvar i tre månader. Migrationsverket ville utvisa honom till Iran, där han riskerar dödsstraff för sin pappas och sin släkts politiska kamp för demokrati.

Hans fall ska nu provas på nytt tack vare hans flickvän Nadja, arbetskamraternas och fackets kamp för att stoppa utvisningen.

Flera i Ashkans närhet arbetade hårt med att uppmärksamma hans situation. Han sambo Nadja startade en namninsamling och fick stöd av kontaktombudet Anton Ritzén Erixon.

Anton skrev sedan tillsammans med Gustaf Engbusk från Volvo Verkstadsklubb

en debattartikel i Dagens Nyheter och tipsade tidningen Dagens Arbete om fallet. Uppmärksamheten från texterna i DA och DN resulterade i att SVT gjorde ett inslag och frågan blev medial.

Ny prövning

Det ökade mediala trycket, tillsammans med uppgifter om att Ashkan de senaste två åren gått med i det regimfientliga partiet Komala och deltagit i politiska möten, gör att Förvaltningsrätten bedömer att Migrationsverket ska pröva Ashkans fall igen.

Han väntar nu på en ny utredning om han ska få stanna i Sverige. Under tiden får han jobba, men inte plugga eller ta körkort eftersom han saknar uppehållstillstånd. Utredningen kan ta flera år och han lever i fortsatt ovisshet.

Tillbaka på jobbet

– Det känns bra att vara tillbaka på jobbet och i alla fall tillfälligt slippa Migrationsverkets förvar. Situationen påverkar mig och min familj väldigt mycket psykiskt. Jag kan fortfarande inte slappna av helt

och hållet och jag är ständigt orolig, säger Ashkan.

– Istället för att betala skatt så kostade jag skattebetalarna 9 000 kronor per dag när jag var inlåst. Jag förstår inte varför jag ska bli skickad till döden, till en diktatur som slaktar människor, när jag har ett fast jobb och är en del av det svenska samhället.

Tackar arbetskamraterna

– I Migrationsverkets förvar var alla dagar lika, men helgerna var värst. För på vardagarna kunde jag höra att nu är det flygbladsutdelning på Volvo om min situation, att namninsamlingen fått fler underskrifter, att mitt fall har omnämnts i TV, radio och i tidningen. Jag vill tacka mina arbetskamrater och Volvo Verkstadsklubb för deras stöd i kampen för att få stanna kvar i Sverige, säger Ashkan.

– Det var som en blöt filt över avdelningen när Ashkan var borta, det var det som folk pratade om. Vi behöver en ny regering som inte vill skicka människor till döden, menar Anton Ritzén Erixon.

Gustaf Engbusk

Nu kortas vårdköerna för handledsoperationer

I väntan på en handledsoperation har allt fler medlemmar blivit utförsäkrade. En facklig motion till S-kongressen och ett besök från Sahlgrenskas ordförande leder nu till kortare köer.

Verkstadsklubben på Volvo Tuve har haft ett allt större problem med att medlemmar blir utförsäkrade i väntan på handledsoperation efter att ha gått sönder på jobbet.

Problemet är att kötiden för att få en karpaltunneloperation har varit längre än 180 dagar, men Försäkringskassan anser i sina bedömningar att man fått vård efter 90 dagar med hänvisning till vårdgarantin. Problemet är således att de ser till en teoretisk kötid istället för till verkligheten, vilket

gör att IF Metalls medlemmar kommer i kläm.

Gett resultat

För att komma till rätta med problemet skrev klubben en motion till S där vi krävde att man ska se till den verkliga vårdkön samt korta vårdköerna. Ett arbete som nu har gett resultat, Sahlgrenskas ordförande Cecilia Dalman Eek besökte i december Volvo Verkstadsklubb för att diskutera köerna.

– Sedan S tog över styret i regionen för tre år sedan har antalet som har fått vänta på vård över ett år minskat från 3 000 personer till 300, men det finns fortfarande en hel del köer att arbeta bort, menar Cecilia Dalman Eek.

Tar nu 8 veckor

– Genom att minska administrationen och öka antalet läkare samt att effektivisera processerna så har kötiden nu minskat.

Det tar cirka 4 veckor från remiss till Sahlgrenska tills man får möta en läkare för en första bedömning och sen cirka 4 veckor till operation. Så nu blir man opererad inom 8 veckor från remiss, en stor och viktig förbättring för IF Metalls medlemmar som har drabbats av handledsbesvär.

Cecilia Dalman Eek.

Vill ändra reglerna

I framtiden kommer köerna att fortsätta bli kortare med ett fortsatt S-styre. För att förhindra att liknade situationer uppstår driver IF Metall frågan tillsammans med S-Göteborg och våra riksdagsledamöter för att ändra Försäkringskassans regler så att de tar hänsyn till den verkliga vårdkön istället för till 90-dagars regeln.

Gustaf Engbusk

Lyckad förhandling på Artifex Systems

Den första december 2025 tog Tata Group över verksamheten på IAC efter konkursen. De nya ägarna tar över både de lokala avtalen och alla arbetare, vilket innebär att medlemmarna på arbetsplatsen får behålla sin lön, sin anställningstid och den komp och de semesterdagar de hade innan konkursen.

Det här beskedet var en stor framgång för den lokala verkstadsklubben som har jobbat med frågan ända sedan det blev klart att Tata Group, som är en av världens största underleverantörer, blev ny ägare för IAC-fabriken. Det känns bra med en sådan stor och stabil ägare, säger Edisa Kravavac som är ordförande för verkstadsklubben.

Stor lättnad

Edisa har de senaste 1,5 åren tillsammans med ordförandena för IAC:s verkstadsklubbar i Färgelanda och i Skara i flera frågor förhandlat med konkursförvaltare som vidare förhandlade med ny ägare. De har fått stöd från Carina Cajander och Anastasia Johansson på IF Metall genom hela processen.

– De största frågorna för oss var att vi skulle få behålla våra anställningar, våra lokala avtal, komp och semesterdagar, lönesystem och anställningstid. Vid en konkurs behöver inte de nya ägarna ta över något av detta, men tack vare en bra och lyckad förhandling så får arbetarna på Artifex Systems AB behålla allt detta. Så all rädsla och frustration hos våra medlemmar har försvunnit, säger Edisa.

Även tjänstepensionen

En annan stor fråga var pensionsinbetalningarna till Fora som upphörde i och med konkursen. Det innebar att medlemmarna inte fick inbetalt tjänstepension under tiden IAC var satta under konkursförvalt-

▲ Styrelsen för verkstadsklubben på IAC-fabriken har jobbat intensivt med avtalsfrågor.

ning. Även i denna fråga lyckades Edisa och verkstadsklubben med hjälp av förbundet att se till så att alla pensionspengarna kom in till Fora, vilket nu medlemmarna kan se när de loggar in på Foras hemsida.

– Tack vare ett bra fackligt arbete så får vi behålla allt vi har kämpat oss till under åren, säger Edisa Kravavac, som är både glad och nöjd över framgångarna när hon sammanfattar processen från konkurs till nya ägare och alla förhandlingar som har varit de senaste 1,5 åren.

Gustaf Engbusk

▲ Edisa Kravavac.

Gränsdragning skapar konflikt på Linde Gas

Verkstadsklubben på Linde kämpar mot att bli tjänstemän och för ett rättvist lönesystem.

På Linde Gas i Arendal arbetar 18 medlemmar med att producera gas, både till svetsaggregat och till grillar. På arbetsplatsen är det frihet under ansvar som gäller. Det är en omtyckt arbetsplats bland medlemmarna med låg personalomsättning, eftersom trivseln på jobbet är hög. Arbetsprocessen går ut på att kalciumkarbid från Sundsvall, som är elektriskt laddad, blandas med vatten, så att gasen acetylen bildas. Gasen renas sedan i lut och syra innan den komprimeras och fylls i flaskor, för att sedan levereras ut till industrier och verkstäder.

– Eftersom det är en riskabel process, där det finns risk för både explosioner och bränder, så arbetar vi mycket med säkerhetsfrågor, säger Robert Elgebrand, ordförande för verkstadsklubben.

Vill ändra facktillhörighet

På senare tid har det uppstått många nya frågor, bland annat gällande gränsdragningar och löner. Linde Gas försöker med

▲ – Man kan se gränsdragningskonflikten som ett kvitto på att IF Metall har drivit frågorna framgångsrikt för sina medlemmar, säger Mikael Larsson och Robert Elgebrand från verkstadsklubben.

hjälp av tjänstemannafacket Unionen skriva om arbetsbeskrivningen på vissa av sina fabriker utan att ändra arbetsinnehållet. Detta för att kunna ändra facktillhörigheten för arbetarna, så att de istället blir tjänstemän.

I Nyköping har de gett medlemmarna valet att bli tjänstemän och gå med i Unionen eller bli av med jobbet. Det är den senaste i raden av gränsdragningskonflikter för IF Metall på Linde Gas. IF Metall har hittills vunnit alla gränsdragningskonflikter. Dessa vinster har resulterat i att arbetarna på Linde Gas fortsatt är arbetare anslutna till ett LO-fack med trygga anställningar och att de fortsatt har rätt till kollektiva lönehöjningar. Skulle de bli tjänstemän, skulle chefen få större möjlighet att styra lönehöjningarna samtidigt som anställningstryggheten blir sämre.

Saknar lönesystem

Den andra stora frågan är lönerna, eftersom det saknas lönesystem. Tidigare har

alla fått samma höjning, men nu vill företaget själva fördela ut lönerna. I "I-avtalet" är det 75/25 om företaget inte kommer överens med facket. Linde Gas vill ha ett större utrymme än så att fördela lönehöjningen och företaget försökte till och med ta fram ett eget lönesystem som bara de själva kände till.

Lönesättningen blev en överraskning för arbetarna utan att man fick någon motivering annat än att man sade att det var marknadslöner.

Verkstadsklubben krävde ut underlaget för dessa marknadslöner, vilket visade sig inte finnas. Linde Gas hänvisade till siffror från Paraguay och Estland, som de på något outgrundligt sätt ändrade till svenska förhållanden. Det är tredje gången de har central förhandling om frågan på nio år och klubben tänker fortsätta sin kamp för bästa möjliga villkor och mot felaktig omvandling av metalljobb till tjänstemannarbeten.

Gustaf Engbusk

▲ Jakob Hultberg Gräslund blev tillsvidareanställd efter 24 månader som bemanningsanställd och fick gå in på sin gamla GFL-lön tack vare klubbens arbete.

Ett välfärdssamhälle ska byggas på trygghet, inte misstänksamhet

DET FINNS FÅ SAKER som är så orättvisa som karensavdraget. Kroppen säger ifrån, man börjar räkna i huvudet på vad det skulle kosta att hålla sig hemma, och plötsligt blir något så grundläggande som att vila ett privilegium.

Under dessa oxveckor i början på året när plånboken är tunn och influensen samtidigt härjar blir frågan om att avskaffa karensen än mer aktuell. I takt med att distansarbete blivit enklare för många grupper på arbetsmarknaden har också orättvisan bakom karensavdraget blivit allt tydligare. En krasslig tjänsteman kan jobba hemifrån, medan IF Metalls medlemmar inte kan det.

Karensavdraget kan kosta en arbetande familj stora summor varje månad. För vissa är det skillnaden mellan att klara månadens hyra eller inte. Karensdagen är heller inte pensionsgrundande och kan slå så hårt som 500 kronor mindre varje månad i pension.

✱

MOT DEN BAKGRUNDEN tycks karensen uppmuntra till smittspridning bland kollegor på arbetsplatsen snarare än att motverka "onödiga" frånvaro. I förlängningen blir konsekvensen en ond spiral av ökad sjukfrånvaro, sämre arbetsmiljö, ökad sjukfrånvaro...

Vi såg under pandemin vad som händer när karensavdraget tillfälligt slopades. Fler stannade hemma vid symptom, smittspridningen minskade och i sin tur blev därför arbetsplatser tryggare.

Ett välfärdssamhälle ska byggas på trygghet, inte misstänksamhet. På solidaritet, inte ekonomiska straff. Att avskaffa karensavdraget handlar om att visa respekt för människors hälsa och arbete.

Ingen ska behöva välja mellan att ta ansvar för sin hälsa och att betala räkningarna – det är en självklarhet för varenda människa som någonsin haft ett arbetaryrke.

✱

IF METALL HAR DRIVIT FRÅGAN om att avskaffa karensavdraget i flera år. Men nu när Socialdemokraterna och LO fattat samma kongressbeslut är arbetarrörelsens samlade kraft bakom kravet om slopad karens starkare än någonsin. Om vi vinner nästa val och får en socialdemokratisk arbetarregering vid makten ska det orättvisa karensavdraget äntligen avskaffas.

Mattias Jonsson
Ordförande för Socialdemokraterna i Göteborg och riksdagsledamot

Klubbstöttning ger resultat

I mitten av januari träffades alla klubbordförande och vice ordförande under två dagar. De diskuterade framtidsfrågor med fokus på hur vi ska utveckla vår fackliga organisation ute på deras respektive arbetsplatser.

Konferensen började med att klubbstöttargruppen rapporterade om deras kartläggning av verkstads-klubbarna, vad som generellt fungerar bra och vad som är våra utmaningar i arbetet med att nå kongressmålen. Man kunde se att klubbarna som fått stöd av klubbstöttargruppen hade både högre organisationsgrad och mer verksamhet än de som inte varit med i projektet. En indikation på att IF Metall Göteborgs arbete med att stötta och utveckla klubbar ger resultat.

Färre får utbildning

Vidare under dagarna diskuterades nedskrivningarna i folkbildningen och dess påverkan på våra fackliga utbildningar. Vi kan med tydlighet se hur de minskade anslagen från SD-regeringen drabbar ABF och utbildningsutbudet som finns till för att stärka våra medlemmar och förtroendevalda. Det gör att färre medlemmar får lära sig om sina rättigheter och skyldigheter.

Försämringar i A-kassan

På den andra dagen lades mycket tid på att gå igenom försämringarna i A-kassan, hur det påverkar våra medlemmar och hur den kompletterande inkomstförsäkringen fungerar nu efter försämringarna i försäkringen.

Deltagarna var nöjda med konferensen och tog med sig dels viktig sakkunskap med även nya kontakter och bra tips hur man kan förbättra den dagliga verksamheten som de har fått av sina fackliga kamrater på andra verkstadsklubbar.

Gustaf Engbusk

▲ Omkring 80 ordförande och klubbrepresentanter samlades för informationsutbyte och nätverksbyggande under konferensen. Samtliga var överens om att ordförandekonferensen var lärorik och kompetenshöjande på alla sätt.

▲ Ulf Albinsson, tidigare klubbordförande på Volvo Lastvagnar och nuvarande ombudsman på If Metall göteborgsavdelningen.

▲ Katarina Bosetti Kristofersson ombudskvinna på LO, förklarar vikten av den facklig-politiska samverkan.

Foto: Flaktrim Hani.

▲ Thao har blivit utsedd till årets skyddsombud både av IF Metall Göteborg och av LO Västsverige.

Dubbla utmärkelser för skyddsombudet Thao

Det var många bra nomineringar som hade inkommit till juryn för Årets skyddsombud bland annat från Kommunal, Byggnads och Seko. Men vinnare blev Phuong Thao Nguyen, som arbetar på Hasselblad. Hon har sedan tidigare blivit Årets skyddsombud 2025 för IF Metall Göteborg.

LO gav henne utmärkelsen för att hon har företrätt medlemmarna på Hasselblad på ett föredömligt sätt. Med imponerande engagemang, tålamod och drivkraft har hon kämpat för att åtgärda arbetsmiljöbrister och få i gång ett systematiskt arbetsmiljöarbete – trots stora språkbarriärer och utmaningar.

Ökat med 40 procent

Sedan Thao blev medlem i facket, och samtidigt blev vald till skyddsombud, 2024 har organisationsgraden ökat med 40 procent och nu är tre fjärdedelar av de fastanställda medlemmar i IF Metall på Hasselblads ka-

mera- och objektivfabrik på Lindholmen, där cirka 30 metallare arbetar.

Förutom att värva medlemmar har hon, efter att ha gått vår grundutbildning för förtroendevalda GRUFF, omsatt sin kunskap i praktiken. Exempelvis när hon har stått upp för medlemmarnas villkor och arbetsmiljö och ställt krav på företaget gällande arbetsmiljöproblem på arbetsplatsen.

Lärt sig kinesiska

På Hasselblad finns det många arbetare som kommer från Kina och endast pratar kinesiska. För att kunna göra sig förstådd bland alla medlemmar har Thao, som kommer från USA, dessutom gått på en kvällskurs på Folkuniversitetet som hon bekostat själv, där hon lärt sig kinesiska. Tidigare har de fått prata engelska med hjälp av tekenspråk, men efter kvällskursen kan hon nå ut med sin kunskap till fler på arbetsplatsen! Det engagemang för en tryggare arbetsplats och bättre villkor på arbetsplatsen som Thao uppvisar, är imponerande!

Vi från IF Metall vill gratulera Thao för utmärkelsen och tacka för arbetet med att skapa en säkrare och tryggare arbetsplats där fler förstår varför det är viktigt att vara medlem i IF Metall. Gustaf Engbusk

Vägrar förhandla om förkortad arbetstid

■ Styrelsen för LO har kommit överens om att på allvar ta upp striden för förkortad normalarbetstid. Reformen ska gälla alla arbetare, oavsett bransch. Facket ser det som en frihetsreform. LO valde därför att kalla Svenskt Näringsliv till förhandling i frågan.

– Det är dags att sänka veckoarbetstiden för Sveriges arbetare, sa LO:s ordförande Johan Lindholm på en pressträff som tidningen Arbetet besökte.

Kort efteråt avvisades dock förslaget. Förhandlingar är inte aktuellt. Svenskt Näringslivs vice VD Mattias Dahl menar att det är väldigt dålig tajming:

– De senaste åren har varit besvärliga; med flyktingkris, inflation, pandemi och krig. Att sätta sig ner och förhandla om att vi ska jobba mindre blir mycket konstigt.

Samtidigt finns arbetstiden med när kollektivavtalen förhandlas fram. Återstår att se hur fortsättningen blir.

Så många dog på jobbet

■ Människor fortsätter att dö på sitt arbete. 2025 dog 50 personer på jobbet i Sverige, skriver tidningen Arbetet.

Karin Günther som är programledare för Arbetsmiljöverkets nollvisionsarbete säger att pressade priser, tidsbrist och flera aktörer på arbetsplatsen (som där det förekommer entreprenörskedjor) är bidragande orsaker.

Något som sticker ut är att nio personer blivit mördade i sitt arbete. Det har tidigare varit max en person. En anledning är skjutningen på Campus Risbergsgata i Örebro i februari där 11 personer (inklusive gärningsmannen) dog. Sju av dessa omkom på jobbet, enligt Arbetsmiljöverkets statistik.

De vanligaste orsakerna till att människor dör på jobbet är:

- Fall från högre nivå till lägre (byggnadsställningar, tak, stegar).
- Olyckor med arbetsfordon och mobila maskiner.
- Lastning och lossning av gods där personer befinner sig i riskområdet.

▲ Europeiska unionens domstol i Luxemburg.

curia.europa.se

EU-domstolen underkänner delar av lönedirektivet

Efter påtryckningar från LO, PTK och Svenskt Näringsliv har Sverige tillsammans med Danmark drivit frågan om att underkänna det nya EU-direktivet gällande minimilön. Detta eftersom både näringslivet och facken tycker att nuvarande modell med minimilöner i kollektivavtalet är ett bättre system och skapar bättre förutsättningar för alla på arbetsmarknaden.

Sverige och Danmark menar i sin stämning mot EU dessutom på att det nya förslaget strider mot EU:s grundstadga och förbudet för EU att lägga sig i medlemsländernas löneförhållanden och rätten att organisera sig.

EU-domstolen valde att delvis godkänna Sveriges och Danmarks stämning och

menar att det ligger i inte EU:s mandat att besluta om medlemsländernas löneförhållanden och rätten att organisera sig, men att detta inte får hindra EU-beslut som syftar till att förbättra människors arbetsvillkor och levnadsförhållanden.

Rätt att få sin lön prövad

EU kräver i det nya direktivet att alla ska ha en skälig minimilön och ger alla EU-medborgare möjligheten att få sin lön prövad i EU-domstolen om den är skälig.

Forskning visar att införandet av en minimilön snarare skapar ett lönetak istället för ett lönegolv för arbetare, för många arbetsgivare väljer då att betala ut minimilönen istället och anslutningsgraden till både fack- och arbetsgivarföreningar minskar.

Beslutet kan därför få vissa konsekvenser för vår modell med kollektivavtal, men den stora segern är att enskilda inte kan åberopa EU-rätten för att förändra systemet med lönebildningen i ett enskilt land.

Visar på behovet

Den ökade lagstiftningen från EU på det socialpolitiska området visar på behovet att få in fler socialdemokrater, som driver LO-arbetarnas frågor, i EU-parlamentet,

LO-fackens kandidat i EU, Johan Danielsson, vill att man, likt arbetsrättslagarna i Sverige, ska göra de EU-direktiv som handlar om arbetsmarknaden dispositiva, det vill säga att de ska kunna ersättas med kollektivavtal. Annars riskerar stödet för EU att minska.

Gustaf Engbusk

Billigare att åka kollektivt i april

■ Från och med april månad kommer Västtrafiks periodkort för zon A att bli 140 kronor billigare för alla som är folkbokförda i Göteborg. För fem år sedan var biljetterna också subventionerade av Göteborgs stad, men 2019 försvann rabatten efter beslut av det dåvarande Alliansstyret.

Inför det senaste valet lovade Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet att återinföra subventionen och nu till våren är det alltså dags. Kostnaden för kommunen beräknas bli mellan 115 och 130 miljoner kronor per år.

Redan från och med 1 februari har alla som är anställda inom Västra Götalandsregionen rabatt hos Västtrafik efter ett beslut av det S-ledda styret i regionen. Det gäller två 90-dagarskort eller ett årskort.

Skrämmer bort utländska forskare

■ Regeringens migrationspolitik skrämmar bort utländska forskare. Det varnar forskarfacket SULF (Sveriges universitetslärare och forskare) för i en artikel som TT skrivit.

– Det är flera regler som slår hårt mot forskarvärlden, säger Robert Andersson som är förhandlingschef på Sulf. Bland annat de skärpta kraven på varaktig försörjning som riskerar att slå hårt mot unga forskare med korta anställningar, menar han.

Robert Andersson vittnar också om forskare som är oroliga att deras barn ska riskera utvisning när de fyller 18 år.

Många berörs av detta. 40 procent av doktoranderna i Sverige är från länder utanför EU.

Det finns förslag liggande om att lättare kunna bevilja permanent uppehållstillstånd för forskare. Dessa riskerar dock att bli effektlösa, enligt Robert Andersson.

IF Metall nu även på svenskt teckenspråk

■ Alla ska ha möjlighet att ta del av viktig facklig information – oavsett språk. Därför erbjuder IF Metall filmer på svenskt teckenspråk. Ett starkt fack bygger på att alla medlemmar kan vara delaktiga och få kunskap om sina rättigheter, kollektivavtalets betydelse och hur vi tillsammans skapar bättre villkor på jobbet.

Läs mer på: www.ifmetall.se/medlem/pa-teckensprak

▲ – Det vore en viktig princip att göra EU-direktiven som rör arbetsmarknaden dispositiva under kommande mandatperiod i EU, säger Johan Danielsson.

MOMENT-24

Bemanningspersonal hamnar mellan stolarna

24-månadersregeln. En ny regel i LAS som skulle hjälpa bemanningspersonal att slippa vara inhyrd år efter år utan att få anställning. Men där så inte alltid blivit fallet.

Den 1 oktober 2022 infördes nya regler för inhyrd personal när LAS (Lagen om anställningsskydd) gjordes om. Numera gäller att den som varit inhyrd hos samma kundföretag under 24 månader, under de senaste 36 månaderna, ska erbjudas en tillsvidareanställning. Om kundföretaget vill fortsätta hyra in personen utan att anställa så ska två eller tre månadslöner (beroende på vilket kollektivavtal) betalas ut som kompensation. Blir personen erbjuden anställning och tackar nej kan också inhyrningen löpa på.

En blandad kompott

Dessa månader började räknas från den dagen lagen trädde i kraft. Alltså var det den 1 oktober 2024 som vi i praktiken började se hur lagen tolkades och vilka effekter den fått. Det har varit en blandad kompott.

24-månadersregeln har varit en välbevaktad nyhet och bland andra Dagens arbete och tidningen Arbetet har skrivit flera artiklar. Där finns alla typer av exempel. I Västerås blev en person plötsligt av

med sitt uppdrag efter 14 år på samma arbetsplats. Andra har fått en efterlängtat tillsvidareanställning. Vissa har blivit erbjudna anställning men känt sig tvungna att tacka nej på grund av lönesänkningen det ofta innebär. En person fick ingen anställning men tre månadslöner som kompensation och fortsatt inhyring, medan en annan på samma arbetsplats några månader senare blev anställd.

Kan inte förhandla lokalt

Oavsett hur regeln tolkas och används så framkommer ett problem när det gäller att förhandla om dessa frågor. Den lokala klubben kan inte förhandla för en inhyrd person, det gör ombudsmän på avdelningen. De kan dock inte förhandla med kundföretaget utan förhandlar med bemanningsföretaget. Här hamnar då den det gäller mellan stolarna. Detta eftersom det är kundföretaget som ska erbjuda anställning.

Hos bemanningsföretaget har man i regel redan en tillsvidareanställning eftersom man varit där längre än sex månader. Om uppdraget då sägs upp blir det upp till dem att hitta ett nytt. Kanske inte ett problem för större bemanningsföretag på större orter. Värre i de fall där det inte finns så många uppdrag. Oavsett så kommer en person potentiellt tvingas bort från en arbetsplats där hen trivs och är en uppskattad medarbetare.

Linn Rosenborg

Sully erbjöds fast jobb men med sänkt lön

► 40-årige "Sully" har arbetat för flera olika bemanningsföretag genom åren och haft många olika arbeten. 2023 fick han anställning hos ett bemanningsföretag i Göteborg.

I den här intervjun har han valt att vara anonym då han annars är orolig att tidigare arbetskamrater hos hans uppdragsgivare ska få problem. Han heter egentligen något annat.

Hans första uppdrag för sin nuvarande arbetsgivare avslutades efter sex månader på grund av arbetsbrist. Därefter hamnade han på ett ställe som krävde kompetenser som han saknade. Till slut fick han ett uppdrag som blev varaktigt. Uppdragsgivaren är ett företag inom säkerhetsbranschen med knappt hundra anställda i Göteborg. Sullys arbetsuppgifter hos företaget var montering och kontroll av produkter.

– Det var trevligt och jag hade bra kollegor. Vi var ett gott gäng som fungerade bra ihop.

Han beskriver en situation där ledningen gjorde sig av med obehagliga personer och skapade en stor personalomsättning för att ändra dynamiken.

– Men vi var fortfarande en tajt grupp.

Trots att ledningen gjorde sig av med människor som Sully arbetat nära så hade han personligen inga problem säger han.

– Så länge jag kunde vara där och göra ett bra jobb så var det bara att köra på.

Tackade nej

Det verkade fungera. När han varit där i nästan två år så kallade chefen in honom på ett samtal där han erbjöds en tillsvidareanställning.

– Jag blev väldigt glad och sa att jag absolut var intresserad.

Ett par veckor senare satte de sig ner för att diskutera villkoren. Något som blev en besvikelse för

Sully. Framför allt skulle lönen sänkas för mycket kände han.

– Jag förstod deras situation, när han förklarade hur deras löneläge ser ut. Samtidigt ville jag att min ålder och erfarenhet skulle räknas in. Det kändes inte som att de två år jag redan varit där fanns med.

Han säger att han var beredd på att gå ner i lön, men inte så mycket. Till slut fick de konstatera att de inte kom överens och Sully tackade nej till tillsvidareanställningen.

– Det var ett bra samtal där vi till och med skratade. Miljön var inte hotfull på något sätt.

Uppdraget avslutades

Därefter rullade allting på som vanligt i ett par månader. Sully jobbade kvar och märkte hur chefen började leta nya människor.

– Jag började känna att någonting inte stämde. Bemötandet var inte lika varmt som tidigare. Det var inte otrevligt, men inte trevligt heller.

Till slut kom beskedet. Hans uppdrag skulle avslutas. 24 månader hade gått.

– Det var det han sa. Efteråt läste jag mig till att jag visst kunnat fortsätta som inhyrd eftersom jag hade tackat nej till tillsvidareanställning, men det var inget besked jag fick. Då blev jag såklart förbannad. Kunde jag inte fått den informationen från början?

Vad tänker du såhär i efterhand?

– Jag tar inte illa upp. Om det är såhär de betar sig mot anställda så är det tur att jag inte jobbar kvar. Nu har jag ett nytt uppdrag som är väldigt nytt, men jag trivs än så länge. Vi får se vad det blir av det.

Vad tycker du om 24-månadersregeln?

– Jag tycker den är bra. Att man inte ska kunna jobba på samma ställe i flera år utan att bli anställd, även om vissa säkert föredrar att vara bemanning. Jag tror ändå att de flesta vill ha en fast anställning. Så jag ser det som något positivt. Även om jag kan tänka att chefer känner sig tvingade att anställa och att omständigheter ibland gör att det inte går. Det är lite fram och tillbaka.

Linn Rosenborg

Företagen anpassar sig efter regeln

Arbetsgivare inom vår bransch är i regel medlemmar i Teknikföretagen (inte bemanningsbolag som brukar ligga under organisationen Kompetensföretagen). Vad säger de om 24-månadersregeln? Henrik Stålspets är jurist och jobbar med arbetsgivarfrågor hos Teknikföretagen. Han svarar via mejl:

Hur har era medlemmar påverkats av 24-månadersregeln?

Det har påverkat våra medlemmar på olika sätt. Initialt så innebär det såklart att man var tvungen att ta fram ett system som på ett tydligt sätt håller ordning på den tid någon är inhyrd. Det har man naturligtvis haft koll på redan tidigare, men eftersom det nu faktiskt uppstår olika skyldigheter baserat på hur lång tid någon varit inhyrd, så blir det väldigt viktigt att veta när dessa tidpunkter infaller. Många medlemsföretag har ju därefter också påverkats på så sätt att man behöver ta ställning till om man vill ha någon inhyrd under en så lång period att man antingen behöver betala en ersättning eller erbjuda personen anställning.

Vilken effekt ser ni att ändringen har fått?

Vi ser att företagen nu är noggranna och medvetna om hur lång tid de använder inhyrd arbetskraft. Vi ser däremot inte att det skulle ha skett någon drastisk ändring i hur mycket man använder sig av det.

Kommer det in många frågor kring regeln?

Det var många frågor när själva regeln kom till, och sedan blev det också en markant ökning av frågor när det gått två år efter det att placerings-tiden börjat räknas och de första situationerna uppstod då ett företag skulle betala ersättning eller erbjuda anställning.

Vi har även gått ut med mycket information löpande just för att det ska vara tydligt för företagen vad som gäller och vad de behöver tänka på.

En hel del frågor som uppstod också på tjänstemannasidan om gränsdragningen mellan vad som utgör bemanning och därför omfattas av reglerna, och vad som utgör mer självständiga uppdrag och därför faller utanför just dessa regler. Nu får vi färre frågor.

Nu har det gått lite över tre år sedan den här förändringen i LAS skedde och därmed lite över ett år som den "har varit aktuell" – hur ser det ut bland era medlemmar nu med rutiner kring hur man ska hantera inhyrningar på ett bra sätt?

Vår uppfattning är att de allra flesta har bra rutiner kopplat till detta. Att ha inhyrd personal är i sig ingen nyhet för företagen, så detta har de lång erfarenhet av.

Tanken med regeln från vårt arbetsperspektiv är att människor inte ska kunna vara inhyrda hur länge som helst. Samtidigt ser vi flera fall där det istället blir att konsulter förlorar sitt uppdrag och direkt ersätts med någon annan. I vissa fall efter att ha varit på företaget i många år – varför blir det så, varför inte anställa i de fallen?

Eftersom regeln ser ut som den gör så är det en del företag väljer att inte ha någon inhyrd längre än 24 månader under den angivna ramperioden. De anpassar sig alltså efter regeln. Andra gånger kan det mycket väl vara så att den som varit inhyrd erbjuds en anställning men av olika skäl avböjer erbjudandet.

Som en följande fråga på det: vad blir poängen med regeln från ert perspektiv?

Regeln har ju tillkommit utifrån de krav som uppställs i ett EU-direktiv som i sin tur har skyddssyftet att en inhyrning inte ska pågå under för lång tid. Genom att regeln har fått den utformning den har fått, så uppnås ju detta syfte, men precis som vi tidigare varit inne på så kan det också innebära att inhyrningen upphör. Oavsett vilket så uppnås syftet med att inhyrningen inte ska pågå för all tid, men visst kan det vara så att det ur individens perspektiv inte blir den önskade utgången.

Henrik Stålspets.

Linn Rosenborg

▲ FC Logent stod som vinnare efter finalseger mot +46.

▲ Finalen slutade 2-2 och fick avgöras med straffsparkstävling

▲ Rickard Malm och Alexander Birgersson .

Kampvilja i Luciacupen

Spel i Prioritet Serneke Arena med IF Metall. Med kämpaglöd i varje lag så mötas de igen. Vem blir årets vinnare?

Under den tidiga söndagsmorgonen klockan 8, den 14 december 2025 möttes Ungdomskommittén för att påbörja förberedelserna inför Luciacupen. Man förberedde och hängde upp spelscheman där lagen skulle mötas vid olika tidpunkter och försökte få poängtavlan att fungera. De hade även med sig tilltugg till de som spelade under dagen; bananer och kexchoklad.

Vid ungefär ungefär halv nio började de första lagen dyka upp, med dem även do-

marna. Ungdomskommittén hälsade dem välkomna, förklarade reglerna och vid nio började man spela. Först ut var GT Grabarna mot Spoilers.

Populärt quiz

LO:s ungdomsansvarige Alexander Birgersson samt vår försäkringsrådgivare via IF Metalls avdelning, Rickard Malm, kom till platsen och instruerade spelarna om diverse olika försäkringar samt delade ut lite profilmaterial från IF Metall. Alexander hade i sin tur anordnat ett quiz om arbetarrörelsen som blev väldigt populärt under spelets gång.

Åtta gruppspel

Väl under förmiddagen möttes lagen i åtta gruppspel och de bästa med flest poäng

kunde sedan från varje grupp om 4 spela vidare till semifinalerna.

I första semifinalen möttes +46 och FC Snö där +46 vann med 3-0. I andra semifinalen mötte FC Logent laget Ranza och vann med 2-0. Förlorarna spelade i sin tur om bronset och det var alltså FC Snö mot Ranza. Först spelades bronsmatchen och den vann Ranza från Volvo Lastvagnar mot FC Snö med 5-0.

Till slut spelades finalen mellan FC Logent och +46. Under ett väldigt intensivt tilltag så vann FC Logent till slut guld med straffar efter att ha spelat oavgjort mot +46 med poängställningen 2-2.

Glada tog de emot priset från FC Logent som med hejaramsor höjer upp guldpokalen i luften.

Peter Tilander

▲ Årskurs 1, som handleds av Richard Malm, fick igenom många av sina motioner och var riktigt bra i talarstolen!

▲ Stefan Löfven besökte GAF-kongressen och berättade lite om sin resa från svetsare till statsminister och om hotet mot demokratin i EU och i USA.

Examen i GAF med kongress

Den sista helgen i den 3-åriga GAF-utbildningen övar deltagarna på att hålla kongress, skriva motioner och handlingsprogram.

GAF är en kvällsutbildning där förtroendevalda från alla LO-förbund träffas varje torsdagskväll under tre år och utbildas i föreningskunskap, demokrati, politik och ledarskap.

GAF, Göteborgs Arbetares Folkhögskola, har funnits sedan början av 1900-talet och haft flera framstående politiker och fackföreningsmän som handledare och elever, såsom Ernst Wigforss och Jonas Attenius.

Utbildningsåret avslutas med att de som går i årskurs 3 skriver ett handlingsprogram om framtidens politik, som eleverna i klass 1 och 2 sedan får skriva motioner på och som sedan kommer att debatteras på GAF-kongressen.

På årets GAF-kongress blev det mycket debatt kring arbetstidsförkortning, vård och högkostnadsskydd för husdjur. Deltagarna på kursen var nöjda med slutresultatet och nu kommer de som gick ut årskurs tre att skicka ut sitt handlingsprogram till LO, sina fackföreningar och till Socialdemokraterna.

Är du förtroendevald och är intresserad av att gå GAF så prata med din avdelning eller din verkstadsklubbs studieansvariga.

Gustaf Engbusk

"Vi träffades på jobbet" är något många som har eller har haft en kärleksrelation kan säga. Det är ett väldigt vanligt sätt att träffa sin partner på. Jag ser exempel överallt runt omkring mig. Nu vill jag dela med mig av de som ligger mig allra närmast till hands.

Kärleksfabriken

MITT TIDIGASTE MINNE av att någon blir kär i en arbetskamrat kommer från min moster. Jag är sex år gammal och sitter i barnstolen bak på pakethållaren. Vart vi är på väg minns jag inte men jag minns vårt samtal.

Hon måste nästan skrika ut det, tänker jag nu i efterhand. För jag sitter ju bakom henne och vi rör oss framåt, vinden borde susa lite kring oss. "Jag har blivit kär! I en kille på jobbet". Hon berättar om hur hon blivit intresserad av den lite blyge killen på fabriken där hon arbetar. Han är nio år äldre. Rolig och snäll. Det är så spännande. Jag vet det förstås inte då, men femton år senare kommer det att bli min tur.

Själv en produkt

Själv är jag också en produkt av en kärlekshistoria som tagit sin början på en fabrik. Med anledning av den här artikeln frågar jag min mamma om hur det var. Och det hon berättar är så bekant. Rasterna på bänken utanför fabriken där samtalen börjar. En

Jag har blivit kär!

*I en kille
på jobbet!*

▼ Sirpa och Janne på jobbet någon gång på sjuttitalet.

firmafest med dans till Sinead O'Connor och Björn Afzelius. Mamma som blir uppvaktad av en annan kille men väljer pappa. Hur de delar en taxi hem. "Det var precis som i sången. Anders Glenmark" säger hon. "Jag lämnade små lappar i hans matlådor".

*Vi delade taxi på väg hem en natt
Och från den dagen så dela vi allt
Hon vet vad jag tänker, hon skriver små lappar
Hon vill ha mig, mitt liv i sitt liv*

Bussen över bron

Det har blivit 2013. Jag är 21 år ung med drömmar om att bli journalist. För tillfället står jag dock och monterar på en fabrik i Majorna. Jag går upp tidigt varje morgon och tar bussen över Älvsborgsbron. Helst vill jag inte prata med någon innan jag kommit fram till jobbet. En morgon märker jag att en kille från fabriken går bakom mig från bussen. Vem han är vet jag mycket väl men vi har aldrig växlat ett ord. Så vill jag låta det förbli och snabbar därför på stegen. Men morgonen efter händer samma sak och den här gången kommer han ikapp mig. "Jaha, hej. God morgon, god morgon". Suck ...

... nej men det var visst väldigt trevligt att prata med den här killen. Enkelt. Orden bubblar fram. Några månader senare är vi ute med jobbet. En blöt kväll slutar med att vi kysser varandra. Precis som mina föräldrar gjort 23 år tidigare så delar vi en taxi hem.

"Hörde att du hade kul i helgen"

Genom fabriken går en lång korridor med rum längs vägen där de olika avdelningarna ligger. På måndagsmorgonen går jag genom korridoren och hinner inte ens 20 meter innan en arbetskamrat kommer fram: "Jag hörde att du hade kul i helgen" säger han och flinar. Inte alls på ett elakt sätt men ångesten väljer fram i min kropp. Min chefs son har raggat upp mig och inom den närmsta timmen kommer hela fabriken veta om det.

De kommande månaderna är stökiga. Det var ju det här med att hans pappa var min chef. Även att han var tio år äldre. Hade två barn. Precis hade separerat. Det tar inte många månader innan vi avslutar vår fling över en eftermiddagsrast i ett litet fikarum på jobbet. En vecka senare ses vi för att hinna prata ut lite mer ordentligt. Fyra år senare gifter vi oss. Sju år senare blir vi föräldrar till en gemensam dotter.

Kraven högre på dem?

Nu är det 2026. En kall och snöig februarikväll ringer jag till Janne, min före detta chef. Han som alltså blev och är min svärfar. Två av hans barn har haft relationer med arbetskamrater på fabriken där också han samtidigt arbetat och varit arbetsledare. Jag undrar hur det var. Det låter så stökigt? Men det är ingenting som bekymrat honom. "Det har alltid funnits massor av människor som har backat mig. Och jag tycker inte att jag gett min familj några fördelar. Tvärtom kanske kraven har varit högre på dem."

Han vet också hur det är att bli kär i någon på jobbet.

Arbete och privatliv hålls isär

Året är 1972. Vi befinner oss i samma fabrik i Majorna. Två finska tjejer lånas in till avdelningen där

▲ Linn och Anders i fabriken där allt började.

Foto: Tomas Bordi

Fakta om kärlek på jobbet

■ Inför Alla hjärtans dag 2021 plockade Statistiska Centralbyrån (SCB) fram siffror som visade att totalt 86 500 par jobbade på samma arbetsplats och att 3 700 personer flyttade ihop år 2019 efter att ha arbetat tillsammans året innan. Dessutom verkar relationer mellan par som arbetar tillsammans hålla längre, enligt SCB. (Publicerat i tidningen *Arbetet*)

Janne arbetar. Killarna svärmar kring den ena av dem, Hannele. Janne däremot dras av någon anledning till Sirpa. De börjar prata med varandra och han känner direkt hur enkelt orden kommer, ingenting känns fel att säga och han vågar vara sig själv. Hon är dock upptagen så det stannar till en början vid dessa samtal. Ibland ringer hon till honom när hon är ensam hemma. En lördagskväll pratar de i telefon och då säger Sirpa: "Nu kommer han, jag måste lägga på. Jag älskar dig". Klick.

Sedan tar det bara någon vecka innan hon ringer och ber honom komma dit. "Jag åkte dit en söndag och sedan åkte jag aldrig därifrån".

De fortsätter sedan att jobba tillsammans under en tid men väntar med att berätta för arbetskamraterna om sin kärleksrelation. Arbete och privatliv hålls isär. Janne är till och med chef över Sirpa en tid. "På pappret är jag hennes arbetsledare men i verkligheten har det aldrig varit så", skrattar han.

När vi lagt på luren tittar jag och Anders på varandra och ler. Sådana likheter mellan våra historier. Det känns osannolikt att det vi varit med om skulle kunna hända idag. Familjerelationer på arbetet hålls idag isär på ett helt annat sätt.

Men kärleken kommer aldrig kunna hålla sig borta från fabriksgolven.

Linn Rosenborg

Ärlighet och transparens är ledorden

▷ Arbetsplatsen är ofta en plats där kärleksrelationer gror. Det är i regel inget bekymmer och du ska inte vara rädd för att bli kär i en arbetskamrat.

Fråga om din arbetsgivare har någon policy gällande relationer. Företag har ingen skyldighet att ha en sådan policy och om en sådan ska tas fram så ska det förankras hos medarbetarna och den fackliga organisationen.

Se upp för jäv

Oavsett om det finns en nedskreven policy eller inte så brukar ärlighet och transparens vara ledorden.

SKF som är en av Göteborgs större arbetsgivare har ingen policy kopplad direkt till just kärleksrelationer, berättar Gösta Andersson som är Business Partner PR Corporate Communication på SKF Group.

– Däremot har vi en policy gällande jävsituationer som kan uppstå när det gäller kunder till företaget. Det som är viktigt är transparens. Om två kollegor inleder en relation så är det bra att informera närmsta chef som då får ta ställning till om det behöver vidtas åtgärder. Om en medarbetare och en chef inleder en relation, ja då är det

Gösta Andersson.

i sin tur chefens chef som ska informeras och ta ställning till eventuell omplacering eller liknande, säger han.

Skilj på jobb och privatliv

Tidningen Arbetet intervjuade sommaren 2024 psykologen Monica Emanell som ger lite goda råd till de som arbetar ihop och blir tillsammans:

– Det är jätteviktigt att se till att jobb- och privatliv inte flyter ihop. Hemma pratar man privatliv och på arbetsplatsen om jobbet. Att avsätta tid för relationen, göra roliga saker ihop, som inte har med jobbet att göra kan vara avgörande för om relationen kommer att hålla eller inte. Om allt till slut bara handlar om jobbet är risken stor att någon av parterna tröttnar.

Linn Rosenborg

Privata relationer får inte gå ut över verksamheten

Daniel Svenvik är jurist och förhandlare på Teknikföretagen. I ett mejl svarar han såhär angående kärlek på jobbet:

Kärlek på jobbet – ja eller nej?

Det är en fråga som inte går att besvara enkelt med ett ja eller nej. Det finns givetvis inga regler om, eller förbud mot, att kärlek uppstår på en arbetsplats. Däremot kan en sådan situation ge upphov till olika följdfrågor som kan behöva hanteras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

Hur ser förhållningssättet till relationer arbetskamrater emellan ut hos era medlemmar?

Jag tror inte att man kan säga att våra medlemsföretag har något särskilt eller enhetligt synsätt på det. Däremot kan relationer mellan arbetskamrater ge upphov till frågor som kan behöva hanteras. Här tror jag att det finns en gemensam nämnare hos våra medlemsföretag i att det är viktigt att privata relationer inte går ut över verksamheten på ett negativt sätt.

Vilka problem ser ni kan uppstå?

Vi ser att det finns situationer där en relation kan innebära utmaningar på arbetsplatsen, exempelvis i form av risk för jäv eller favorisering eller att konflik-

ter som härrör från en privat relation tas med till arbetsplatsen. Det är något som vi tycker att våra medlemsföretag bör vara uppmärksamma på.

Om en privat relation är ett problem eller inte beror på omständigheterna i den enskilda situationen. Var i organisationen befinner sig de berörda personerna?

Om det handlar om kollegor på helt olika avdelningar som inte träffar varandra så ofta i den dagliga verksamheten så är påverkan på jobbet förmodligen ganska liten, medan det kan vara direkt olämpligt om en relation uppstår mellan en medarbetare och en chef.

Händer det att ni får hjälpa era medlemsföretag med sådana här frågor?

Det förekommer att våra medlemsföretag ställer frågor om detta och vår rådgivning i dessa fall blir mycket beroende av de enskilda omständigheterna. Det man får titta på är som sagt om personerna arbetar nära varandra, vilka

Daniel Svenvik.

rapportvägar som gäller i organisationen med mera, och utifrån det göra en bedömning av vad som eventuellt behöver göras. Även frågan om eventuella åtgärder kan behöva diskuteras, exempelvis om omplacering av någon av de berörda är nödvändig eller inte.

gärder kan behöva diskuteras, exempelvis om omplacering av någon av de berörda är nödvändig eller inte.

Hur vanligt är det att ha en policy kring detta?

Vi har ingen exakt uppgift om det men det förekommer att våra medlemsföretag tittar på frågan om beslutsvägar, risker för jäv etcetera och ibland även har policyer som kan tangera denna fråga.

Här kan man notera att det inte endast är kärleksrelationer som kan vara olämpliga utan det kan även gälla familjerelationer, exempelvis om föräldraband eller annat släktskap finns mellan olika medarbetare eller i relationen medarbetare och chef.

Är en policy om kärleksrelationer (eller andra familjerelationer) på arbetet något som en arbetsgivare bör ha?

Här tror vi att det är bra om man på arbetsplatserna pratar om denna fråga och funderar över hur arbetsplatsen kan påverkas på kort och lång sikt av personliga kärleksrelationer. Om man ska upprätta en policy för det får bli en fråga för den enskilda arbetsplatsen, men under alla omständigheter bör man ha tänkt över hur en eventuell situation ska hanteras.

Det är viktigt att det finns en kultur som främjar transparens i de fall en kärleksrelation skulle uppstå.

Linn Rosenborg

Skattepengar till vård istället för till vinster

– Ett allt större problem för Västra Götalandsregionen är att pengar går till mindre seriösa vårdföretag istället för att ge vård till de som behöver det mest.

Det säger My Alnebratt som föreslås bli ny gruppledare för Socialdemokraterna i Västra Götalandsregionen.

På LO Västsveriges extra representantskap i januari tog My Alnebratt upp flera exempel på hur M och SD:s privatiseringspolitik urholkar vården och skapar en grund för välfärds kriminalitet i vissa fall. För att komma till rätta med situationen måste följande problem åtgärdas:

– Nätläkare som Kry och doktor.se har genom åren skickat hemliga fakturor som inte Västra Götalandsregionen har haft rätt att granska, men efter nya beslut i förvaltningsrätten så är det möjligt. Västra Götalandsregionen beslutade genast efter domen att granska dessa besök som kostar skattebetalarna flera 100 miljoner per år. När granskningen genomfördes i Sörmland hittade man att 6 av 10 besök saknade grund till ersättning. Är det samma siffror här kan det betyda att vi har betalat ut flera hundra miljoner för mycket för vård som inte genomförts, menar Alnebratt.

Oseriösa aktörer

– Idag får i princip vem som helst öppna en vårdcentral eftersom det saknas både behovsprövning och tillståndsplikt för att starta ett vårdbolag. Detta har lett till att det har etablerats oseriösa aktörer som bland

annat har skrivit ut narkotikaklassade läkemedel på lösa grunder, fuskat med sjukintyg och till och med förvarat vapen. Sex av dessa vårdcentraler har nu stängts av det Socialdemokratiska styret men det behövs att regeringen ger större möjlighet till granskning samt att IVO (Inspektionen för vård och omsorg) tar tillbaka läkarlegitimationen för oseriösa läkare istället för att skydda alla privata aktörer från insyn som SD och M-regeringen vill.

Tar extra betalt

– På andra håll i regionen så har privatiseringarna lett till att psykiatrin har blivit sämre. Barn i behov av hjälp blir omplacerade till en ny mottagning för varje besök för att kunna maximera ersättningen från regionen eftersom man får extra betalt för ett första besök. Detta trots att behovet av kontinuitet är viktigt. Andra vårdbolag säljer ADHD-diagnoser mot betalning och tar sedan betalt en andra gång om patienten behöver bli av med diagnosen för att göra exempelvis lumpen. En utmärkt affär för välfärds kapitalisterna men en dålig affär för skattebetalarna, menar Alnebratt.

IF Metalls medlemmar förtjänar att deras skattepengar går till vård och att vården går till de som är i behov av den. Till skillnad mot M och SD-regeringens politik som handlar om att patienter ska köpa diagnoser och skattepengar hamna hos välfärds kapitalister och kriminella gäng.

My Alnebratt.

Gustaf Engbusk

Kortare tid för att ansöka om VAB

■ Tiden du har på dig att ansöka om tillfällig föräldrapenning (VAB) kommer att bli kortare. I dagsläget är det 90 dagar från dagen du var hemma som du behöver ansöka om ersättning hos Försäkringskassan. Från och med 1 april är det istället 30 dagar.

En av de vanligaste anledningarna till felaktiga utbetalningar från Försäkringskassan är för ansökningar för fel datum. Vilket är en orsak till att reglerna ändras.

Undantag görs för vård av ett allvarligt sjukt barn eller om du själv varit allvarligt sjuk eller skadad och därför inte kunnat ansöka.

Från 1 januari i år finns fler godkända anledningar att ta ut tillfällig föräldrapenning. Till exempel för att vara med i ditt barns förskola eller skola och utbilda personal om barnets medicinska behov bland annat.

Sifferstickan 2026 är ute nu!

■ Sifferstickan, med sina korta oombärliga fakta om försäkring och pension, brukar vara efterlängtat och vi har nu glädjen att meddela att årets version är här!

Sifferstickan 2026 är ditt givna hjälpmedel. Här finns siffror, belopp och korta fakta om vad våra olika medlemsförsäkringar ersätter. Du hittar också fakta och siffror gällande SGI, högstkostnads skydd för sjuk- och tandvård och allmän pension.

Dessutom finns alla kontaktuppgifter till Folksam du kan behöva, inklusive telefonnummer om du behöver försäkringsinformation på ett annat språk än svenska.

Ladda ned ditt eget exemplar på www.ifmetall.se. Finns även att beställa i webbshoppen. Ett antal fysiska exemplar skickas också ut och landar på arbetsplatserna under de närmaste veckorna.

► Många har funderat på vilken färg som årets siffersticka kommer ha. Och här är svaret: En vårig ljuslila ton.

Klassisk italienare

En klassisk italiensk pastarätt med djup tomatmak, knaprig pancetta och en balanserad hetta från chili. Enkel, rustik och väldigt god.

Pasta Amatriciana

Ingredienser (4 portioner):

500 gr pasta, till exempel mezze maniche
2 konservburkar hela tomaten à 400 gr
250 gr pancetta
1,5 dl finrivet parmesan
Chiliflakes, efter smak (en mild hetta som inte tar över)
Olivolja
Salt och nymalen svartpeppar

Gör så här:

- Skär pancettan i små stavar.
- Hetta upp lite olivolja i en stekpanna och stek pancettan långsamt på medelvärme tills fett har smält ut och den har blivit knaprig.
- Lyft upp hälften av pancettan och lägg åt sidan. Tillsätt chiliflakes i pannan och där efter tomaterna och låt såsen sjuda i 15–20 minuter tills den kokat ihop.

- Koka under tiden upp rikligt med vatten till pastan och salta. Koka pastan cirka 2 minuter kortare än anvisningen på förpackningen.
- Lyft över pastan direkt i stekpannan med såsen och låt den koka färdigt. Tillsätt parmesan, nymalen svartpeppar och cirka 0,5 dl pastavatten.

- Slunga eller vänd runt tills pastan är krämig och väl täckt av sås.
- Avsluta med att vända ner den sparade pancettan. Servera genast och toppa gärna med extra parmesan.

Sebastian Eironen

Speltips: Keep Driving

Vädret utanför är kallt och långt in på minusgraderna, så kallt så att man inte kan gå ut. Men när det är såpass kallt så passar det väldigt bra att ge detta speltips för att värma spelsinnet. Det är dessutom utvecklat av två individer från Göteborg, Christopher Andreasson och Josef Martinsky.

”Keep Driving” är ett utomordentligt bra spel som utspelas på kanske den svenska landsbygden. Där har man fått sin första bil och ska köra till en festival.

Man kan välja vilken typ av bil man ska köra – en av dem är faktiskt en Volvo som absolut har sitt karaktäristiska utseende. Bilen på bilden är dock en annan typ som man låser upp senare. Trots att det är pixelat så är den väldigt välgjord.

Händelser längs med vägen löser man med hjälp av olika minispel där man ska platsa olika figurer med de som visas i in-

strumentpanelen. På vägen så måste man tjäna pengar, köpa uppgraderingar och kanske någon gång plocka upp en och annan på vägen. Tänk er att det är som ett RPG,

Role-Playing Game.

Kort beskrivet så är detta något jag verkligen rekommenderar.

Peter Tilander

Tag plats i stugorna!

Stugorna är väldigt populära, så för att hyra en stuga hör av dig till IF Metall Göteborg på 031-774 32 45. Jobbar du på Volvo Cars eller Volvo Lastvagnar kan du som medlem dessutom hyra stugor på Gullholmen direkt av din verkstadsklubb.

IF Metall Göteborg äger fem stugor på Gullholmen som du som medlem har möjlighet att hyra. Stugorna är fullt utrustade och har plats för upp till sex personer. I några av stugorna får man dessutom ta med sig sina husdjur.

Under högsäsong, veckorna 27-33, gäller endast veckobokningar söndag eftermiddag till söndag förmiddag. Övriga veckor kan man hyra stugorna dygnsvis, helg- eller veckovis utifrån era egna önskemål.

Gullholmen är ett av västkustens äldsta och mest tätbebyggda fiskelägen och stugorna ligger cirka 200 meter från en trevlig badplats. Lite längre bort vid Grindebacken, finns det även en strand för dem som föredrar sand över klippor.

En annan populär aktivitet på Gullholmen är att hyra bastun, som ligger vid bryggan. Förutom närheten till bad ger glasväggen i bastun en fantastisk vy över fjärden samtidigt som man kan dricka några öl.

På ön finns flera restauranger som har öppet under helgerna på våren och varje dag på sommaren. Det samma gäller för öns fisk-

affär, glasskiosk, butik och naturmuseum.

För att boka stugorna utanför högsäsong görs detta lättast på telefon 031-774 32 45. För att boka en stuga mellan vecka 27 och 33 måste man fylla in en ansökningsblankett på IF Metalls webbplats och sedan skicka in den till avdelning 36 för att delta i utlottningen som sker för högsäsongen.

Priser 2026	Per vecka	Per helg	Per dygn
Vecka 1–17	2 600 kr	1 600 kr	1 100 kr
Vecka 18–26	4 600 kr	2 300 kr	1 500 kr
Vecka 27–33*	6 900 kr	Ej möjligt	Ej möjligt
Vecka 34–44	4 600 kr	2 300 kr	1 500 kr
Vecka 45–52	2 600 kr	1 600 kr	1 100 kr

*OBS Ansökan för högsäsong (v.27–33) måste göras skriftligt och tidigast från 1 mars! Under högsäsongen kan ni endast hyra en vecka samt en stuga/medlem.

▼ Bastun har ett av Sveriges bästa lägen med utsikt mot fjärden.

▼ Stugorna är i två plan med plats för 6 personer.

Nu börjar valrörelsen

DEN 13 SEPTEMBER är det val då vi ska välja nya representanter till kommun, region och riksdag. Vi från IF Metall arbetar med att se till att det kommer finnas fler vanliga industriarbetare i politiken på alla nivåer som förstår våra frågor och våra medlemmars vardag. Med tillräckligt många röster på våra kandidater så kommer vi få igenom våra frågor.

I förra valet hade vi två krav och de uppfyllde vi. Våra företrädare var med och införde barnomsorg på natt och helg för alla våra medlemmar som arbetar skift, stoppade planerna på utförsäljning av hyresrätter och sänkte kostnaderna för kollektivtrafiken.

*

ÄVEN TILL VALET 2026 har vi tydliga valkrav som vi vill få genomförda. Vi kräver att det orättvisa karensavdraget tas bort så att du inte blir bestraffad om du är sjuk, att man har en politik som skapar fler nya industrijobb genom billigare el, lättare tillståndsprocesser och förbättrad infrastruktur samt en

rejäl pension som går att leva på efter ett helt arbetsliv.

Lokalt för IF Metall Göteborg har vi också tagit fram krav som fler hyresrätter, så att våra unga medlemmar kan flytta hemifrån. Vi kräver även att man inte ska förlänga trängselskatten och att kollektivtrafiken ut till våra industriområden ska bli bättre.

*

FÖR ATT KUNNA få igenom vår politik även efter nästa val kommer vi fram till valet att vara ute på våra arbetsplatser och lyfta fram våra medlemmar som står på valsedlarna, ta fram en valkompass med frågor om arbetsmarknaden och se till att politiken tar hänsyn till oss industriarbetare både i Göteborg och i Sverige.

Rösta på någon som vet hur det är att vara industriarbetare i valet den 13 september!

Gustaf Engbusk

Förtroendevald, Volvo Verkstadsklubb och valledare för IF Metall Göteborg

Så här ansöker du om ersättning från arbetslöshetskassan

1

Anmäl dig hos Arbetsförmedlingen din första arbetslösa vardag på deras hemsida eller genom att besöka dem, detta gäller även dig som avslutat din anställning på egen begäran.

2

Ansök om ersättning på IF Metalls arbetslöshetskassas hemsida www.ifmetall.se/akassan. Registrera dig på Mina sidor med hjälp av e-legitimation (om du saknar e-legitimation kontaktar du din bank) Genom att använda dig av Mina sidor kan du skicka in de flesta uppgifter vi behöver för att kunna ta beslut om din ersättning samt fylla i dina tidrapporter.

3

Anmäl ditt bankkonto

Anmäl vilket konto och vilken bank du vill ha din ersättning utbetald till på www.swedbank.se/kontoregister.

4

Skicka in arbetsgivarintyg.

Det är viktigt att vi får in det så snabbt som möjligt så beställ det helst via arbetsgivarintyg.nu. Vilket innebär att din arbetsgivare fyller i intyget elektroniskt.

5

A-kassan går igenom dina handlingar och kollar om något saknas.

6

Skicka in din tidrapport via Mina sidor, du kan skicka in den när datumen på rapporten passerat. A-kassan kan inte ta beslut i ditt ärende förrän en tidrapport skickats in.

7

A-kassan tar beslut i ditt ärende.

När vi har fått alla intyg som vi behöver och din första tidrapport så kommer du att få ett beslut där det framgår om du är berättigad till ersättning från a-kassan.

8

Ansök om ersättning från inkomstförsäkringen genom att fylla i en blankett för inkomstförsäkring. Du hittar blanketten på folksam.se och på ifmetall.se/inkomstforsakring. Bifoga även a-kassans beslut och det första utbetalningsbeskedet

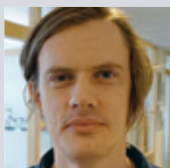
Om du har frågor är du välkommen att ringa handläggare på 010-198 90 00: Simon Palm, Stavros Cocolis, Patrik Larsson och Jesper Selming.

Kolla in IF Metall Göteborg på sociala medier!

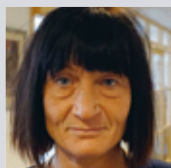

Arbetsplatshandläggare

telefonslinga 031-774 32 50

Niclas Fürst

Susanne Karlsson

Julie Forsgren

Tarja Kuivala

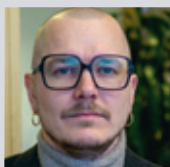
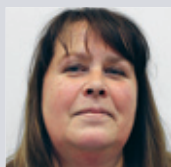
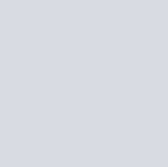
Jennie Edholm

Försäkringar

Studier

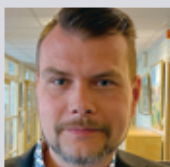
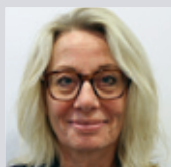
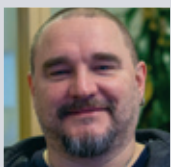
Organiserare och medlemshandläggare

Ekonomi

Richard Malm
031-774 32 19Sandra Christoph
031-774 32 11Daniella Pecanac
031-774 32 55Filomena Fonseca
031-774 32 45Camilla Ekeblad
031-774 32 64

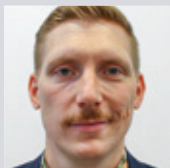
Ombudsmän

telefonslinga 031-774 32 20

Björn Ivarsson
031-774 32 13Carina Cajander
031-774 32 62Daniel Kristoffersson
031-774 32 27Karl-Henrik Rosberg
031-774 32 56Kristofer Bergman
031-774 32 16

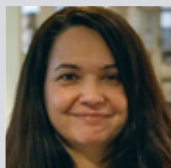
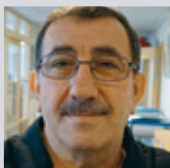
Ombudsmän

telefonslinga 031-774 32 20

Markus Hallén
031-774 32 02Paul Weis
031-774 32 15Richard Hellberg
031-774 32 26Sofia Rodin
031-774 32 24Ulf Albinsson
031-774 32 36

Ombudsmän

telefonslinga 031-774 32 20

Vladimir Jankovic
031-774 32 29Zaklina Rohman
031-774 32 14Georg Lahdou
031-774 32 45

Reception & Gullholmen

IFMETALL
Göteborg

Adress: IF Metall Göteborg,
Folkets Hus, Olof Palmes plats 1,
413 30 Göteborg
Telefon, växel: 031-774 32 00
E-post: goteborg@ifmetall.se

Avdelningsstyrelse

Ordförande:

Zarko Djurovic, SKF

Vice ordförande:

Adrian Avdullahu, Volvo Cars

Kassör:

Ulf Albinsson, IF Metall

Sekreterare:

Karl-Henrik Rosberg, IF Metall

Ledamöter:

Khuanla Chalarayaem, Elis
Textilservice
Jan Köster, Volvo Cars
Philip Källström, Volvo
Truck Center
Edisa Krvavac, IAC
Michelle Juhlin, Volvo Cars

Ersättare:

Samir Ljusic, ASSA ABLOY Sweden
Georges Diab, SKF
Isak Ekblom, Bilja
Mikael Nilsson, Plasman
Dijana Omerinovic, IDC
Gustaf Engbusk, AB Volvo
Mikael Larsson, Linde Gas

IFMETALL GÖTEBORG
MEDLEMSMAGASIN 1/2026

Ansvarig utgivare: Kristofer Bergman, telefon 031-774 32 16.
Skrivargrupp: Samir Ljusic/Assa Abloy, Peter Tilander/Powerpipe, Linn Rosenberg/Vitrolife,
Gustaf Engbusk/Volvo Lastvagnar och Kristofer Bergman/IF Metall och Ulf Axelsson.
Grafisk form: REDskapet. **Tryck:** Stibo, Katrineholm 2026.

B Posttidning

IF Metall Göteborg, Folkets Hus
Olof Palmes plats 1, 413 30 Göteborg

BILD: AI-GENERERAD

ÄR JOE LABERO	FÖR STUDER- ANDE	KORT- VARIGT KNEG	VARUHUŠ	RUNT DÖRR & FÖNSTER	BAK- STRÖM	COWBOY- TÄVLING	O AA	OAVGJORT				YTTRADE		
↓							VÄRDE- POST	HÄR HITTAR MAN HAAG				ARVODE	VANLIG ÅSYN	
SPELANDE INSEKTER								FORT- FARANDE EN JOBBIG MOT- STÄNDARE					ÄR DET I ÅR	
SPELADE ROLL								SKOL- ÄMNE			SÖTA		UTSIKT	
SYNS MED ACK			DEL AV DAG		PASSAR			BEMANNAR OCH UTBILDAR						KAN MAN SIG UPPDRAG
↓			BITA	LITET VÄTT MÄTT	EN I SKALAN			BLÅSA KALLT					GÖRA LJUD	↘
TIDS- MÄTNING								STORLEK					REDE	
SAMTAL						FÖRDEL					EKA			
↓						ISVAK					TORG			
						FLOTTE								
KOL			TALAR	LITER	SÄGS MED SYNTAX							TAXI- TJÄNST	JOD	TVÄTT
					BILMÄRKE									
W														
DYSTER FIGUR											TRAMP- FORDON	BOR I KUPA HETTE MUHAMMAD ALI INNAN		ANVÄNDA NAVARE
↓				GLIRA		ÄT	BEMANNAR MYCKET INOM INDUSTRI						LITET SAMHÄLLE	
SKADAT YTAN							FRISK		FLOR				GODKÄND	
													SKÄR	
BÖR VARA KONST- RUKTIV							TRÄD- GÅRDS- SAX							EN AV 13
BÖR VARA VATTEN- AVVISANDE	VAPEN- SLAG			SAMLAR VÅRA BÖNDER						REVISIONS- FÖRETAG		STOR FARKOST		
↓							LÖNEAVTAL FÖR BEMANNING					STRÅL- ANDE ÄMNE		

KONSTRUKTÖR: ANDERS ÅHRÉN